

Neto prodajna vrednost zaliha nedovršene proizvodnje predstavlja procenjenu prodajnu vrednost gotovih proizvoda, umanjenu za procenjene troškove dovršavanja i procenjene troškove prodaje.

Neto prodajna vrednost zaliha gotovih proizvoda predstavlja procenjenu prodajnu vrednost umanjenu za procenjene troškove prodaje.

Procenjeni troškovi prodaje zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda, za potrebe svođenja ovih zaliha na neto prodajnu vrednost, utvrđuju se na bazi iskustvenog višegodišnjeg učešća ovih troškova u prihodima od prodaje.

Procenjeni troškovi dovršavanja, za potrebe svođenja zaliha nedovršene proizvodnje na neto prodajnu vrednost, utvrđuju se na bazi pretpostavljenog stepena završenosti i obračunate cene koštanja zaliha nedovršene proizvodnje.

Otpisivanje zaliha nedovršene proizvodnje, odnosno gotovih proizvoda vrši se za svaki proizvod posebno.

Procenu neto prodajne vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda vrši posebna komisija koju obrazuje direktor privrednog društva.

Zalihe usluga čine direktni i indirektni troškovi nastali u vezi sa pružanjem usluga. Direktni troškovi usluga su direktni troškovi za rad osoblja koji direktno učestvuju u pružanju usluga, direktni troškovi materijala i ostali direktni troškovi, kao što je angažovanje spoljnih eksepata i slično. Indirektni troškovi usluga su troškovi pomoćnog materijala, energije utrošene za pružanje usluga, amortizacije i održavanje opreme koja učestvuje u izvršenju usluge, troškovi nadzornog osoblja i slično.

Vrednovanje zaliha prilikom njihovog utroška, odnosno realizacije

Član 57.

Iznos zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda utvrđuje se po metodi cene koštanja. U toku godine se izlaz zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda evidentira po planskim cenama koštanja, na kraju godine se vrši svođenje na stvarnu cenu koštanja.

Zalihe robe

Član 58.

Zalihe robe koje se nabavljaju od dobavljača prilikom priznavanja vrednuju se po nabavnoj vrednosti.

Zalihe robe koje se nabavljaju od dobavljača vrednuju se na datum bilansa po nabavnoj vrednosti ili po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža.

Nabavnu vrednost robe, pored fakturne vrednosti dobavljača, čine i direktni zavisni troškovi nabavke, umanjeni za popuste i rabate. Direktnim zavisnim troškovima nabavke smatraju se:

- carine i druge uvozne dažbine;
- troškovi prevoza do sopstvenog skladišta, uključujući prevoz sopstvenim sredstvima po ceni koštanja koja ne može biti veća od tržišne vrednosti;
- špediterske i posredničke usluge; i

- drugi troškovi koji nastaju kako bi se zalihe dovele u stanje i na lokaciju koje je rukovodstvo predvidelo.

Neto prodajna vrednost predstavlja procenjenu prodajnu vrednost umanjenu za procenjene troškove prodaje.

Procenjeni troškovi prodaje zaliha robe, za potrebe svođenja ovih zaliha na neto prodajnu vrednost, utvrđuju se na bazi iskustvenog višegodišnjeg učešća ovih troškova u prihodima od prodaje robe.

Utvrđivanje neto prodajne vrednosti vrši se za svaku stavku zaliha robe posebno.

Procenu neto prodajne vrednosti zaliha robe vrši posebna komisija koju obrazuje direktor privrednog društva.

Obračun izlaza (prodaje) zaliha robe, vrši se po metodi ponderisane prosečne cene.

Utvrđivanje ponderisane prosečne cene robe vrši se posle svakog ulaza zaliha.

POTRAŽIVANJA OD KUPACA

Član 59.

Potraživanja od kupaca po osnovu prodaje proizvoda i robe i pružanja usluga priznaju se u trenutku obavljanja transakcije prodaje, odnosno kada je:

- zasnovan dužničko-poverilački odnos, što podrazumeva da su proizvodi ili roba isporučeni ili da je usluga izvršena;
- izvršen obračun isporuke (faktura, račun, obračun, ugovor, privremena situacija i sl.).

Potraživanja se početno vrednuje po fer vrednosti, dok se njihovo naknadno vrednovanje vrši po amortizovanoj vrednosti, primenom metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za iznos obezvređenja po osnovu umanjenja vrednosti u skladu sa *MRS 39 - Finasijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje*.

Potraživanja od kupaca iz inostranstva početno se vrednuju u protivvrednosti inostrane valute, prema deviznom kursu Narodne Banke Srbije na dan transakcije. Za efekat promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate, kao i na svaki datum bilansa stanja, utvrđuju se kursne razlike, koje se evidentiraju kao prihod, odnosno rashod perioda.

Obezvređenje po osnovu umanjenja vrednosti potraživanja se utvrđuje kada postoji objektivni dokaz da privredno društvo neće biti u stanju da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitno ugovorenih uslova. Rizik naplate svakog pojedinačnog materijalno značajnog potraživanja procenjuje rukovodstvo privrednog društva. Prilikom procene rizika naplate potraživanja rukovodstvo razmatra sledeće indikatore:

- postojanje značajnih finasijskih teškoća dužnika ili emitenta koji su doveli do proteka rok od 60 dana od roka za njihovu naplatu;
- zastoj u otplati obaveza dužnika koji nije privremenog karaktera i ne postoje nagoveštaji skorog otklanjanja ovih zastoja od strane dužnika;
- finasijske teškoće dužnika dovode do toga da privredno društvo odobrava povlastice dužniku za otplatu duga koje prevazilaze uobičajne poslovne odnose ovog tipa; i
- postojanje mogućnosti stečaja dužnika.

Iznos obezvređenja predstavlja razliku između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova diskontovanih prvobitnom efektivnom kamatnom stopom. Knjigovodstvena vrednost potraživanja umanjuje se preko ispravke vrednosti, a iznos umanjena se priznaje u Bilansu uspeha u okviru pozicije ostalih rashoda.

Indirektan otpis, odnosno ispravka vrednosti potraživanja od kupca osim poljoprivrednih proizvođača na teret rashoda perioda preko računa ispravke vrednosti vrši se kod potraživanja od kupca osim poljoprivrednih proizvođača kod kojih je od roka za njihovu naplatu prošlo najmanje 60 dana.

Indirektan otpisa, odnosno ispravka vrednosti potraživanja od poljoprivrednih proizvođača na teret rashoda perioda preko računa ispravke vrednosti vrši se kod potraživanja od poljoprivrednih proizvođača nakon završenog otkupa bez obzira na rok naplate.

Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrednosti potraživanja od kupca preko računa ispravke vrednosti na predlog komisije za popis potraživanja i kratkoročnih plasmana, donosi *generalni direktor Društva*.

Direktan otpis potraživanja od kupca na teret rashoda perioda se vrši ukoliko je nenaplativost izvesna i dokumentovana, a Društvo nije uspeo sudskim putem da izvrši njihovu naplatu. Potraživanje je prethodno bilo uključeno u prihode Društva.

Odluku o direktnom otpisu potreživanja od kupca na predlog Komisije za popis potraživanja i kratkoročnih plasmana donosi *generalni direktor Društva*.

Potraživanja od kupaca u zemlji sa ugovorenom valutnom klauzulom početno se vrednuje u protivvrednosti inostrane valute prema ugovorenom deviznom kursu na dan transakcije. Za efekat promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate, kao i na svaki datum bilansa stanja, utvrđuju se efekti valutne klauzule, koji se evidentiraju kao prihod, odnosno rashod perioda.

REZERVISANJA

Član 60.

Rezervisanja se priznaju kada su ispunjeni sledeći uslovi:

- kada privredno društvo ima sadašnju zakonsku ili ugovornu obavezu koja je rezultat prošlih događaja;
- kada je u većoj meri verovatnije nego što to nije da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava; i
- kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Kada postoji određeni broj sličnih obaveza, verovatnoća da će podmirenje obaveza dovesti do odliva sredstava utvrđuje se na nivou tih kategorija kao celine. Rezervisanje se priznaje čak i onda kada je ta verovatnoća, u odnosu na bilo koju od obaveza u istoj kategoriji, mala.

Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti izdatka potrebnog za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vrednosti za novac i rizike povezane sa obavezom. Povećanje rezervisanja zbog isteka vremena se iskazuje kao trošak kamate.

Kada nastane izdatak po osnovu obaveza za koje je izvršeno rezervisanje, stvarni izdaci se ne priznaju kao rashod, već se vrši ukidanje prethodno izvršenog rezervisanja. Ukoliko je rezervisanje precenjeno, neiskorišćeni iznos rezervisanja ukida se u korist prihoda perioda.

Odluku o pojedinačnom rezervisanju donosi direktor privrednog društva.

Društvo vrši rezervisanja po osnovu otpremine i jubilarnih nagrada zaposlenih. Aktuarske dobitke i gubitke evidentira preko ostalog sveobuhvatnog rezultata.

OBAVEZE

Član 61.

Obaveze predstavljaju:

- dugoročne obaveze (obaveze prema povezanim pravnim licima i pravnim licima sa uzajamnim učešćem, dugoročni krediti, obaveze po dugoročnim hartijama od vrednosti i ostale dugoročne obaveze);
- kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema povezanim pravnim licima i pravnim licima sa uzajamnim učešćem, kratkoročni krediti i ostale kratkoročne finansijske obaveze);
- kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja); i
- ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama smatraju se obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u toku uobičajnog poslovnog ciklusa i koje dospevaju za izmirenje u roku od dvanaest meseci od datuma bilansa stanja. Sve ostale obaveze smatraju se dugoročnim obavezama.

Deo dugoročnih obaveza koje dospevaju za plaćanje u periodu do godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izveštaja iskazuje se kao kratkoročne obaveze.

Obaveza se priznaje kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi imati za rezultata izmirenje sadašnje obaveze i da iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri.

Prilikom početnog priznavanja obaveze se vrednuju po nabavnoj vrednosti koja predstavlja fer vrednost nadoknade primenjene za nju. Nakon početnog priznavanja, privredno društvo meri sve finansijske obaveze po amortizovanoj vrednosti.

Obaveze u stranoj valuti, odnosno obaveze sa valutnom klauzulom, utvrđuju se na dan sastavljanja finansijskih izveštaja po srednjem, odnosno ugovorenom kursu strane valute na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Razlike koje se tom prilikom obračunavaju obuhvataju se kao rashodi i prihodi perioda.

Prestanak ili umanjenje obaveza po osnovu zastarelosti, vanparničnog poravnanja, odricanjem poverilaca ili gubljenjem prava poverilaca vrši se direktnim otpisivanjem u korist prihoda.

POREZ NA DOBIT

Član 62.

Porez na dobit računovodstveno se evidentira kao zbir tekućeg i odloženog poreza.

Tekući porez

Član 63.

Tekući porez na dobit se obračunava na datum bilansa na osnovu važeće zakonske poreske regulative Republike Srbije.

Tekući porez je iznos obračunatog poreza na dobit za plaćanje koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobit, u skladu sa poreskim propisima.

Iznos tekućeg poreza utvrđuje se pre konačnog sastavljanja finansijskih izveštaja.

Odloženi porez

Član 64.

Odloženi porez na dobit se ukalkulisava u punom iznosu, korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izveštajima u skladu sa *MRS 12 – Porez na dobit*.

Odložene poreske obaveze po osnovu sredstava koja podležu amortizaciji

Član 65.

Odložene poreske obaveze priznaju se uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu obavezi amortizacije i njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstva veća od njegove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja, nakon obračuna računovodstvene i poreske amortizacije za poslovnu godinu za koju se sastavljaju finansijski izveštaji.

Iznos odložene poreske obaveze utvrđuje se primenom propisane poreske stope poreza na dobit privrednog društva, na iznos oporezive privremene razlike.

Za stalna sredstva za koja se obračun poreske amortizacije vrši po amortizacionim grupama, privremena razlike se utvrđuju na nivou grupe sredstava.

Na svaki datum bilansa stanja odložene poreske obaveze se svode na iznos utvrđen na osnovu privremene razlike utvrđene na taj dan. Ukoliko je na kraju prethodne godine privremena razlika bila oporeziva, po kom osnovu su priznate odložene poreske obaveze, a na kraju tekuće godine, po osnovu istih sredstava, privremena razlika bude odbitna, vrši se ukidanje prethodno formiranih odloženih poreskih obaveza u celini, uz istovremeno priznavanje odloženih poreskih sredstava u iznosu utvrđenom na datum bilansa stanja.

Odložena poreska sredstva po osnovu sredstava koja podležu amortizaciji

Član 66.

Odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu obavezi amortizacije i njihove poreske osnovice.

Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstva manja od njegove poreske osnovice.

Odložena poreska sredstva iz stava 1. ovog člana treba da budu priznata samo ukoliko se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње se mogu iskoristiti odložena poreska sredstva.

Procena o budućem poslovanju mora biti sastavljan u pisanoj formi za period od minimum 5 godina unapred, od godine u kojoj se procena vrši. Procenu, u pisanoj formi, vrši *generalni direktor Društva* na bazi poslovnih rezultata iz prethodnih godina i realnih očekivanja kretanja poslovanja u periodu za koji se procena sastavlja. Tom prilikom se, pored očekivanja i prognoza izvešenih od strane rukovodstva, u obzir uzimaju i date procene privrednih kretanja relevantnih državnih i drugih subjekata.

Odbitna privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja, nakon obračuna računovodstvene i poreske amortizacije za poslovnu godinu za koju se sastavljaju finansijski izveštaji.

Iznos odloženog poreskog sredstva utvrđuje se primenom propisane poreske stope poreza na dobit preduzeća na iznos odbitne privremene razlike.

Ukoliko je na kraju prethodne godine privremena razlika bila odbitna, po kom osnovu su priznata odložena poreska sredstva, a na kraju tekuće godine, po osnovu istih sredstava, privremena razlika bude oporeziva, vrši se ukidanje prethodno formiranih odloženih poreskih sredstava u celini, uz istovremeno priznavanje odloženih poreskih obaveza u iznosu koji je utvrđen na datum bilansa stanja.

Odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenog poreskog kredita

Član 67.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu neiskorišćenog poreskog kredita po osnovu ulaganja u osnovna sredstva priznaje se samo do iznosa u kojem je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Procena o budućem poslovanju mora biti sastavljan u pisanoj formi za period od minimum 5 godina unapred, od godine u kojoj se procena vrši. Procenu, u pisanoj formi, vrši *generalni direktor Društva* na bazi poslovnih rezultata iz prethodnih godina i realnih očekivanja kretanja poslovanja u periodu za koji se procena sastavlja. Tom prilikom se, pored očekivanja i prognoza izvešenih od strane rukovodstva, u obzir uzimaju i date procene privrednih kretanja relevantnih državnih i drugih subjekata.

Odložena poreska sredstva priznaju se u visini neiskorišćenog poreskog kredita, bez primene propisane poreske stope poreza na dobit na taj iznos.

U godini u kojoj je poreski kredit po osnovu kojeg je prethodno izvršeno priznavanje odloženih poreskih sredstava iskorišćen, vrši se ukidanje odloženog poreskog sredstva po tom osnovu.

Odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka

Član 68.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima privredno društvo imati oporezivu dobit koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Procena o budućem poslovanju mora biti sastavljan u pisanoj formi za period od minimum 5 godina unapred, od godine u kojoj se procena vrši. Procenu, u pisanoj formi, vrši *generalni direktor Društva* na bazi poslovnih rezultata iz prethodnih godina i realnih očekivanja kretanja poslovanja u periodu za koji se procena sastavlja. Tom prilikom se, pored očekivanja i prognoza izvešenih od strane rukovodstva, u obzir uzimaju i date procene privrednih kretanja relevantnih državnih i drugih subjekata.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu prenetih poreskih gubitaka utvrđuje se primenom propisane poreske stope poreza na dobit na iznos poreskog gubitka.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava razmatra se na svaki datum bilansa stanja. Ukoliko se na dan bilansa stanja proceni da više nije verovatno da će postojati dovoljno oporezive dobiti na čiji teret će moći da se iskoriste preneti poreski gubici, vrši se ukidanje odloženih

poreskih sredstava ili umanjenje do iznosa za koji postoji verovatnoća da će postojati dovoljno oporezive dobiti.

Priznavanje odloženog poreza po drugim osnovama

Član 69.

Ukoliko privredno društvo izvrši priznavanje rezervisanja za otpremnine i novčane naknade po osnovu odlaska u penziju ili prestanka radnog odnosa po drugom osnovu, u skladu sa MRS 19, koje će biti isplaćene u nekom od narednih obračunskih perioda, vrši se priznavanje odloženih poreskih sredstava, u visini izvršenog rezervisanja.

U obračunskom periodu u kojem bude izvršena isplata rezervisanih iznosa, koji se priznaju kao rashod u poreskom bilansu, vrši se ukidanje odloženih poreskih sredstava na teret neto rezultata.

Obezvredenje imovine

Član 70.

Odredbe ovog člana odnose se na sledeće oblike imovine:

- nekretnine (zemljište i građevinski objekti),
- postrojenja i opremu,
- nematerijalna ulaganja,
- učešća u kapitalu zavisnih i ostalih povezanih pravnih lica.

Ako na dan bilansa stanja postoje indicije da je vrednost nekog sredstva iz stava 1. ovog člana umanjena, vrši se procena nadoknadive vrednosti u skladu sa *MRS 36 - Obezvredenje imovine*. Nadoknadiva vrednost predstavlja fer vrednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebnu vrednost, u zavisnosti od toga koja od njih je veća.

Ako je nadoknadiva vrednost sredstva manja od njegove knjigovodstvene vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivu vrednost. Umanjenja vrednosti sredstva priznaje se kao tekući rashod perioda.

Ako postoje formirane revalorizacione rezerve po osnovu sredstva čija je vrednost umanjena, za iznos gubitka od umanjenja vrednosti umanjuju se revalorizacione rezerve. Eventualni višak umanjenja vrednosti sredstva, koji prevazilazi prethodno formirane revalorizacione rezerve, priznaje se rashod perioda.

Ako na dan bilansa stanja postoje indicije da prethodno priznati gubitak od umanjenja vrednosti više ne postoji ili da je umanjen, vrši se procena nadoknadive vrednosti tog sredstva.

Troškovi pozajmljivanja

Član 71.

Troškovi pozajmljivanja direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstva koje se kvalifikuje, u skladu sa *MRS 23 – Troškovi pozajmljivanja*, kapitalizuju se kao sastavni deo nabavne vrednosti, odnosno cene koštanja sredstva.

Kapitalizacija troškova pozajmljivanja vrši se u slučaju izgradnje objekta ili nekog drugog sredstva kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo pripremljeno za nameravanu upotrebu ili prodaju.

Kapitalizacija troškova pozajmljivanja vrši se i za zalihe za koje je potreban značajan vremenski period da bi se pripremile za prodaju (na primer u slučaju izdrednje nekretnina i sl. zaliha).

Kapitalizacija troškova pozajmljivanja vrši se u periodu od početka ulaganja u sredstvo koje se klasifikuje do momenta kada su suštinski završene sve aktivnosti neophodne da bi se sredstvo priprenilo za planiranu upotrebu ili prodaju.

Troškovi pozajmljivanja koji se ne mogu direktno pripisati sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstva koje se kvalifikuje, kao i troškovi pozajmljivanja nastali pre i posle perioda kapitalizacije iz prethodnog stava, priznaju se kao rashod perioda.

Efekti kurseva stranih valuta

Član 72.

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa Narodne Banke Srbije koji važi na dan transakcije.

Na svaki datum bilansa stanja monetarne stavke (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju se primenom zaključnog kursa (kurs Narodne Banke Srbije na datum bilansa stanja).

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti priznaju se kao prihod ili rashod perioda u kome su nastale. Kursne razlike se obračunavaju za svako plaćanje ili naplatu za deo koji potraživanja ili obaveza koji je naplaćen ili plaćen.

DRŽAVNA DAVANJA

Član 73.

Državna davanja, bilo monetarna ili nemonetarna, priznaju se po fer vrednosti kada je verovatno da će davanja biti primljeno i kada je izvesno da će se privredno društvo pridržavati uslova povezanih sa davanjima, u skladu sa *MRS 20 - Računovodstvo državnih davanja i obelodanjivanje državne pomoći*.

Državno davanje se priznaje na sistematskoj osnovi u Bilansu uspeha tokom perioda u kojima privredno društvo priznaje kao rashod povezane troškove koje treba pokriti iz tog davanja.

PRIHODI I RASHODI

Definicije prihoda i rashoda

Član 74.

Prihodi obuhvataju prihode i dobitke.

Prihodi se iskazuju po fer vrednosti primljenog iznosa sredstava ili potraživanja po osnovu prodaje roba, proizvoda ili usluga u toku uobičajnog poslovnog ciklusa privrednog društva. Prihod se iskazuje umanjen za PDV, date popuste, rabate i vrednost vraćenih proizvoda i roba.

Prihodi nastaju u toku redovnih aktivnosti. Prihodi od redovnih aktivnosti su prihodi od prodaje proizvoda, robe i usluga, kamate, dividende, autorske naknade, zakupnine i dr.

Dobici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali ne moraju, nastati u toku redovnih aktivnosti. Dobici predstavljaju rast ekonomskih koristi i kao takvi se po prirodi ne razlikuju od prihoda. Dobici obuhvataju dobitke koji nastaju otuđenjem stalne imovine, kao i nerealizovane dobitke, kao što su dobitci koji nastaju prilikom revalorizacije utrživih hartija od vrednosti i dobitke koji su rezultata uvećanja knjigovodstvene vrednosti stalne imovine. Dobici se prikazuju u neto iznosu, nakon umanjenja za odgovarajuće rashode.

Rashodi obuhvataju gubitke i rashode koji nastaju u toku redovnih aktivnosti. Rashodi koji nastaju u toku redovnih aktivnosti obuhvataju troškove prodaje, zarade, amortizacije i druge poslovne rashode.

Gubici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju rashoda i mogu, ali ne moraju, nastati u toku redovnih aktivnosti. Gubici predstavljaju umanjenja ekonomskih koristi i kao takvi nisu po svojoj prirodi različiti od ostalih rashoda.

Gubici obuhvataju, na primer, gubitke koji su posledica nepogoda, kao što su požar i poplava, kao i gubitke koji nastaju otuđenjem stalne imovine. Definicija rashoda, takođe, uključuje nerealizovane gubitke, na primer one koji nastaju od efekata promene kursa strane valute. Gubici se obično prikazuju na neto osnovi bez odgovarajućih prihoda.

Priznavanje prihoda i rashoda

Član 75.

Prihodi se priznaju u bilansu uspeha u trenutku kada se roba ili proizvod isporuču kupcu, odnosno kada su svi rizici i koristi po osnovu isporučenih dobara preneti na kupca, i kada se njegov iznos može pouzdano utvrditi.

Prihodi od usluga se priznaju kada je usluga izvršena. Za usluge koje se vrše u dužem periodu, prihodi se priznaju srazmerno dovršenosti posla.

Prihodi po osnovu kamata iskazuju se uz primenu efektivne kamatne stope na vremenski proporcionalnoj osnovi. Prihodi po osnovu kamate uključuju i prihode od zateznih kamata na zakasnela plaćanja, obračunatih primenom propisane stope zatezne kamate.

Rashodi se priznaju u bilansu uspeha u trenutku kada nastane umanjenje budućih ekonomskih koristi, koje se odnosi na umanjenje imovine ili na uvećanje obaveza i može pouzdano da se izmeri. Priznavanje rashoda dešava se istovremeno sa priznavanjem povećanja obaveza ili umanjenja imovine.

Rashodi se priznaju u bilansu uspeha, na osnovu direktne veze između nastalih troškova i zarade od određenih stavki prihoda. Ovaj proces obuhvata istovremeno ili kombinovano priznavanje prihoda i rashoda koji direktno proističu iz istih transakcija ili drugih događaja.

Rashod se priznaje odmah u bilansu uspeha kada neki izdatak ne proizvodi buduće ekonomske koristi u meri u kojoj se buduće ekonomske koristi ne kvalifikuju, ili prestanu da se kvalifikuju, za priznavanje u bilansu stanja kao deo imovine.

Rashod se takođe priznaje u bilansu uspeha u onim slučajevima kada se stvori obaveza bez priznavanja imovine.

PRINCIPI KONSOLIDACIJE

Član 76.

Finansijski izveštaji matičnog i zavisnih pravnih lica konsoliduju se primenom metoda potpune konsolidacije.

Metod potpune konsolidacije primenjuje se nezavisno od procenta učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica čiji se finansijski izveštaji konsoliduju.

Manjinski interes u kapitalu zavisnih pravnih lica, kao i u neto rezultatu prikazuje se odvojeno u konsolidovanim finansijskim izveštajima i napomenama uz konsolidovane finansijske izveštaje.

Član 77.

Proporcionalna konsolidacija primenjuje se za privredna društva koja su u zajedničkom vlasništvu, pod zajedničkom kontrolom, odnosno nad kojima se upravlja zajedno sa poslovnim partnerima. Pojedinačna sredstva, obaveze, prihodi i rashodi konsoliduju se proporcionalno učešću privrednog društva u kapitalu zajednički kontrolisanog privrednog društva.

Član 78.

Ulaganje u pridruženo privredno društvo, za potrebe sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja, računovodstveno se obuhvata primenom metode kapitala (metode učešća), u skladu sa *MRS 28 – Investicije u pridružene entitete*.

GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA

Član 79.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period i koja, pri tom, ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda, zbog koje se ti, prethodno obelodanjeni finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim, obuhvata se kao greška iz prethodnog perioda u skladu sa *MRS 8 – Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške*.

Greška iz prethodnog perioda ispravlja se tako što se za iznos te greške vrši korekcija početnog stanja prenetog rezultata, odnosno odgovarajuće pozicije bilansa stanja, ako je greška takve prirode da ne utiče na rezultat.

U slučaju iz prethodnog stava, prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja uporedni podaci koji se odnose na godinu u kojoj je greška nastala iskazuju se u prepravljenim iznosima.

Materijalno beznačajne greške priznaju se kao prihod ili rashod tekućeg perioda.

Materijalnost greške procenjuje se u svakom konkretnom slučaju kada je greška otkrivena o čemu se sastavlja pisani dokument. Procenu materijalnosti vrši *generalni direktor Društva*.

Materijalno značajna greška je greška koja prevazilazi iznos koji bi se dobio primenom stope od 2% na ukupnu imovinu Društva.

Događaji nakon datuma bilansa stanja

Član 80.

Za efekte poslovnih događaja koji nastaju u periodu od datuma bilansa stanja do datuma obelodanjivanja finansijskih izveštaja, a koji su u direktnoj vezi sa stanjem bilansnih pozicija koje postoje na datum bilansa stanja, vrši se prilagođavanje (korekcija) prethodno priznatih iznosa u finansijskim izveštajima na dan bilansa (na primer, naplaćeno potraživanje za koje je prethodno bila izvršena ispravka i sl.).

Za efekte poslovnih događaja koji nastaju u periodu od datuma bilansa stanja do datuma obelodanjivanja finansijskih izveštaja, a koji se odnose na okolnosti koje nisu postojale na datum bilansa stanja, ne vrši se prilagođavanje iznosa priznatih na datum bilansa stanja, već se u napomenama uz finansijske izveštaje vrše obelodanjivanje prirode događaja i procene njihovih finansijskih efekata (ili izjave da takva procena ne može da se izvrši).

Promena računovodstvene politike

Član 81.

Računovodstvene politike utvrđene ovim pravilnikom primenjuju se iz perioda u period na doslednoj osnovi.

Računovodstvena politika se menja ukoliko je to uslovljeno izmenom ili donošenjem novih MRS/MSFI.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, promena računovodstvene politike može da se izvrši i dobrovoljno, ako se proceni da bi nova računovodstvena politika dovela do istinitije i objektivnije prezentacije događaja i bilansnih pozicija u finansijskim izveštajima.

O promeni računovodstvene politike odlučuje *Odbor direktora društva*.

Nova računovodstvena politika primenjuje se retroaktivno, kada to zahtevaju MRS/MSFI, kao da je oduvek bila u primeni, osim kada se iznos korekcije ne može precizno utvrditi, u kom slučaju se nova računovodstvena politika primenjuje na prospektivnoj osnovi.

Efekat koji nastane po osnovu retroaktivne primene nove računovodstvene politike priznaje se kao korekcija prenetog rezultata, u skladu sa *MRS 8*.

IV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 82.

Ovaj pravilnik stupa na snagu i primenjuje se danom donošenja.

Datum stupanja na snagu ovog pravilnika, prestaje da važi Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama, koji je donet 30.01.2014. godine.

U Čoki, dana 12.02.2018.godine

Predsednik
Odbora direktora

Dobrivoje Sudžum, dipl.ecc.

